

 HEDEMORA KOMMUN	STYRDOKUMENT		Sida 1(8)
	Datum 2026-01-07		Omfattning Omsorgsnämnden
	Giltighet fr o m: 2026-01-28		Publicering Författningssamling
Godkänt/antaget av Omsorgsnämnden	Dokumentägare Förvaltningschef	Dokumentansvarig Nämndsekreterare	

Riktlinje för bostadsanpassning

Dok. Kategori:	Riktlinje
Stadie:	Beslutad
Gallring:	Enligt informationshanteringsplan
Kort beskrivning:	Riktlinje för bostadsanpassning Omsorgsnämnden fastställer riktlinjen och överlämnar därmed till omsorgsförvaltningen att ansvara för skilda verksamhetsområden, uppgifter och arbetsformer

Ursprungligt beslutsdatum 2022-01-25	Ursprungligt diarienummer ON 484-20 730	Bör revideras senast -	Skapad av Biståndshandläggare
Revideringar (datum, §) 2026-01-07	Vad revideringen avsett Översyn av dokumentet	Diarienummer vid revidering ON007-26 730	Ändrad av Biståndshandläggare

1 Innehåll

2	INLEDNING	2
1.1	SYFTE.....	2
3	LAGAR OCH REGELVERK	2
2.1	KOMMUNENS ANSVAR.....	2
4	MÅLGRUPP	3
3.1	PERIODISKT BOENDE	3
3.2	HANDLÄGGARENS SERVICESKYLDIGHET	3
3.3	BIDRAGENS STORLEK OCH UTFORMNING	3
3.4	ÅTGÄRDER SOM KAN BEVILJAS	4
3.5	SÄRSKILDA BOENDEFORMER.....	4
4.	BOSTADEN	4
4.1	BYTE AV BOSTAD	5
5	DEN ENSKILDES ANSVAR	5
5.1	FASTIGHETSÄGARENS ANSVAR.....	5
6	BOSTADSANPASSNINGAR	5
6.1	ANPASSNING AV HYGIENUTRYMME.....	5
6.2	INSTALLATION AV SPISVAKT	6
6.3	ANPASSNINGAR UTOMHUS	6
7	HANDLÄGGNINGSPROCESS	6
7.1	ANSÖKAN.....	6
7.2	UTREDNING	7
8	SKÄLIG KOSTNAD	7
9	DOKUMENTERING	7
10	SEKRETESS	7
11	BEDÖMNING OCH BESLUT	7
11.1	BESLUT	8
11.2	FULLMAKT	8
12	BESTÄLLNING/BESIKTNING/BETALNING	8

2 Inledning

Bostadsanpassningsbidrag är ett kommunalt bidrag som riktar sig till personer som har en bestående och varaktig funktionsnedsättning. Med stöd av bostadsanpassningsbidraget kan den enskilde göra nödvändiga anpassningar i sin bostad för att kunna fungera i sitt dagliga liv. Det är bostadens funktion som ska åtgärdas med hjälp av bostadsanpassning. Bostadsanpassningsbidrag kan även lämnas för återställning av bostaden om behovet av anpassning upphört.

Riktlinjer ska säkerställa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och insatser som ska erbjudas. Riktlinjen ska fungera som en vägledning och ge stöd i det praktiska arbetet samt hjälp med att tolka lagstiftning i individuella behovsbedömningar.

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att tillförsäkra den sökande god rättssäkerhet, att vara ett stöd i handläggningen av det enskilda ärendet och få en enhetlig bedömning vad gäller bostadsanpassning.

Handläggningen av ärendet ska ske enkelt, snabbt och så kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts

3 Lagar och regelverk.

Denna lag har till syfte att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

De rättsregler som reglerar bostadsanpassningsbidraget är

- Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Boverkets föreskrifter (BFS 2018:12)
- Boverkets handbok för bostadsanpassningsbidraget och 26 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Boverket har tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

2.1 Kommunens ansvar

Vid hanteringen av bostadsanpassningsbidrag skall gällande lagstiftning och andra rättsligaregler som berör bostadsanpassningsbidrag följas. Ibland kan andra lösningar än bostadsanpassningsbidrag diskuteras. Den enskildes ålder, funktionsnedsättning och sociala situation kan medföra att andra åtgärder kan vara mer lämpliga. En ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska alltid prövas av kommunen.

Det är viktigt att ha en helhetssyn inom omsorgsförvaltningen i det enskilda ärendet. Om den enskilde så önskar, finns möjlighet till samråd/planering med olika yrkeskategorier inom kommunen för att säkerställa att den bästa lösningen uppnås för den enskilde.

4 Målgrupp

Bidrag kan beviljas enskild person som äger eller hyr en bostad för permanent bruk, och stadigvarande bor i bostaden. Vad avser bostad som hyrs i andra hand måste anpassningsåtgärden bedömas vara skälig i förhållande till upplåtelsestiden.

Bidrag kan även sökas för hushållsmedlems barn med funktionsnedsättning.

Bidrag kan inte lämnas till stat, kommuner, företag, föreningar, stiftelser, andra organisationer eller för att förbättra arbetsmiljö för andra personer än den sökande.

3.1 Periodiskt boende

Bidrag kan lämnas till individ som regelbundet under vissa perioder svarar för omvårdnaden av en person med funktionsnedsättning i sin bostad och om åtagandet kan antas avse en längre tid.

Omvårdnaden ska ges regelbundet under vissa perioder och åtagandet ska vara långsiktigt.

Förutom dessa speciella krav ska sökanden även uppfylla de krav som gäller när en permanentbostad ska anpassas.

Enligt propositionen till lagen avser bestämmelsen om periodiskt boende bland annat

- när barn med funktionsnedsättning bor växelvis hos sina föräldrar eller
- när vuxna med funktionsnedsättning vistas i sina föräldrars eller barns hem utan att bo där stadigvarande.

3.2 Handläggarens serviceskyldighet

Handläggaren ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp i den utsträckning det är lämpligt med hänsyn till frågans art och den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Detta innebär att den som söker bostadsanpassningsbidrag ska kunna få hjälp med förslag på åtgärder, ta in offert (förutsätter fullmakt), söka fastighetsägares medgivande eller något annat som rör ansökan om bostadsanpassningsbidrag.

Kommunens riktlinjer för hantering av synpunkter och klagomål ska följas.

Efter inkommen ansökan tas en första kontakt med sökanden inom 2 veckor.

3.3 Bidragens storlek och utformning

Enligt 16 § Lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222) kan bidraget ges som anpassningsbidrag, återställningsbidrag och bidrag till reparationer. Bidraget kan ges som en åtgärd eller ett kontantbidrag.

Det är möjligt att få bidraget i form av ett åtagande från kommunens sida eller i form av en begagnad produkt.

Om bidrag ges i form av ett åtagande från kommunen innebär det att kommunen ansvarar för att åtgärderna genomförs och det är kommunen som ingår avtal med entreprenörerna, inte den sökande.

Kontantbidrag enligt 20§ ska motsvara skälig kostnad för åtgärderna och betalas ut mot entreprenörens faktura inom föreskriven tid.

Återställningsbidrag enligt 12–14 §§ kan beviljas för återställning av anpassningsåtgärd i eller i anslutning till lägenhet som innehas med hyresrätt eller ett en- eller tvåbostadshus som hyrs ut.

Bidrag kan även ges i anslutning till lägenhet som innehas med bostadsrätt i flerbostadshus.

Återställningsbidrag beviljas under förutsättning det avser en åtgärd som beviljats enligt denna lag samt att hyresvärden eller bostadsrätten inte övertagit rätten enligt 4 § och det är till nackdel för de som bor i fastigheten.

3.4 Åtgärder som kan beviljas

Anpassningen avser åtgärder i bostadshus inom kommunen där den sökande är permanentboende. En vistelsekommun har i vissa fall också skyldighet att ge bostadsanpassningsbidrag. Det kan gälla studerande och barn där föräldrarna har delad vårdnad och andra liknande situationer.

Exempel på vad bidrag kan beviljas för:

- att förflytta sig i bostaden (ta bort trösklar, bredda dörrar, utjämna nivåskillnader)
- sköta hygien (anordna duschplats, anpassa handfat, byta vattenblandare)
- laga mat och äta (anpassa kök, skåplyft, knäfritt under diskbänk, belysning)
- ta sig in och ur bostaden (ramper, hissar, ledstänger, hårdgöring av gångvägar)

3.5 Särskilda boendeformer

Bidrag för åtgärder i särskilt boende enligt 5 kap. 5§ eller 7§ Socialtjänstlagen (2025:400) samt boenden enligt 9 § 8 och 9 Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrad (1993:387) lämnas ej.

4. Bostaden

Bostaden måste från början uppfylla lägsta godtagbara standard och efter gjord bostadsanpassning ska bostadens funktion ha förbättrats så att personen med funktionsnedsättning så självständigt som möjligt klarar sin dagliga livsföring. Åtgärderna får inte vara ett led i en större upprustning av bostadshuset eller utgöra normalt bostadsunderhåll. Normalt underhåll åligger fastighetsägaren. Bidrag lämnas endast för åtgärder som krävs utöver plan- och bygglagen för att åtgärda fasta funktioner.

Bidrag går att få i vissa fall trots att bygglagstiftningens tillgänglighetskrav inte har följts. I och med Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag kan bidrag ges i följande fall: Om behovet av en anpassning beror på att bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga inte har följts när huset uppfördes eller ändrades ska bostadsanpassningsbidrag ändå kunna beviljas om det inte är sökanden som avvikit från kraven.

Bidrag lämnas inte för saker som vanligtvis tas med vid flytt (lösa inventarier) eller till åtgärder som behöver vidtas av andra orsaker än funktionsnedsättningen, såsom grundläggande bostadsfunktioner (t ex. installation av WC-anläggning eller ventilation).

Bidrag lämnas inte om behovet kan tillgodoses med hjälpmedel som erbjuds av regionen eller kommunen enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). *Lag om ändring i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag (2019:983)*.

De åtgärder som bidrag söks för ska vara nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen och det skall finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna. Om sökanden inte är ensam ägare av bostaden eller inte ensam nyttjanderättshavare så krävs för bidrag att ägaren och nyttjanderättshavare går med på att anpassningen utförs. Det behövs också en utfästelse i form av medgivandeintyg från den som äger bostaden att inte kräva någon ersättning för att återställa anpassningen.

4.1 Byte av bostad

Om sökanden byter bostad lämnas inte bidrag till anpassningar där den nya bostaden är uppenbart olämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen. Det handlar om brister i fråga om storlek, planlösning, antal våningsplan eller andra våningskillnader.

En bostad som kräver att hiss installeras mellan ett flertal våningsplan får anses som uppenbart olämplig. Efter individuell bedömning kan bostadsanpassningsbidrag för mindre omfattande hissinstallationer, exempelvis i flerbostadshus där första våningsplanet ligger en halvtrappa upp beviljas.

5 Den enskildes ansvar

Behovet av anpassningsåtgärder ska vara **långvarigt** eller **bestående** samt styrkas genom intyg från sakkunnig, såsom arbetsterapeut, fysioterapeut, läkare eller liknande.

Utifrån individuell prövning kan enklare bostadsanpassningar beviljas i avvaktan på sjukvårdande behandling eller efter sådan. Med enklare anpassning avses tröskelkilar o.dyl. som kan återanvändas när individens behov upphört.

För att få bostadsanpassningsbidrag vid byte av bostad gäller att sökanden omsorgsfullt letar efter en lämplig bostad för sin funktionsnedsättning samt att goda skäl ligger till grund för byte av bostad. Med lämplig bostad menas t.ex. att flytta till högre våningsplan om det saknas hiss.

I den sökandens ansvar ingår att uppge korrekta uppgifter vid ansökan, bifoga intyg om funktionsnedsättningen samt i förekommande fall, inkomma med ritningar och offerter. Den sökande har även ett ansvar för att handläggare och sakkunnig tillåts göra hembesök för att dessa ska kunna utreda, bedöma och styrka behovet av sökt anpassning.

Om handläggare ska bistå i kontakter med entreprenörer och ombesörja utbetalningar ska fullmakt lämnas till handläggare.

Om fullmakt ej lämnats ansvarar den sökande själv för att ordna den beviljade anpassningen samt att utförandet sker enligt beslut.

Den sökande ansvarar för att betala entreprenören, i förekommande fall, innan bidraget utbetalats. Den enskilde åläggs även att använda anpassningen på ett ändamålsenligt sätt och sköta normalt underhåll

5.1 Fastighetsägarens ansvar

Fastighetsägaren har ansvar enligt plan- och bygglagen för att bostadshuset är tillgängligt. När det gäller tillgänglighet gäller de regler som gällde när bostadshuset byggdes.

Enligt rättspraxis föreligger ett generellt behov att göra tillgänglighetsåtgärder om flera personer i ett bostadshus eller en trappuppgång kan anses behöva insatser för att öka tillgängligheten i bostaden.

6 Bostadsanpassningar

De produkter som använts i syfte att anpassa bostaden, ska i möjligaste mån, återanvändas. Exempel på produkter som kan återanvändas är vissa raka trapphissar, ramper, gummikilar och spisvakter.

6.1 Anpassning av hygienutrymme

Vid anpassning av hygienutrymme är huvudregeln att ta bort badkar om detta finns i boendet och montera duschstång. Vid en funktionsduglig duschkabina med högt insteg, kan funktionsduschkabina beviljas. Viktigt att se över hygienutrymmets befintliga skick enligt 8 § 1-2 st bostadsanpassningslagen.

Om fastighetsägaren vill göra en bostadsanpassning med standardhöjning utöver vad kommunen normalt beviljar, kan fastighetsägaren erhålla ersättning motsvarande kommunens enklaste och mest kostnadseffektiva lösning vid anskaffning och installation av duschkabin.

6.2 Installation av spisvakt

En spisvakt bryter strömmen till spisen vid överhettning. Bidrag lämnas för inköp av spisvakt samt till elinstallation av kontaktdon där s.k. fast anslutning till spisen finns.

Prövning av behov av installation av spisvakt ska ske enligt motsvarande regler och villkor som för övrig bostadsanpassning.

Installation av spisvakt ska vara avgiftsfri för den enskilde.

6.3 Anpassningar utomhus

Det bör rimligen krävas att en generell tillgänglighet enligt plan- och bygglagen som innebär att t ex färdtjänst och ambulans kan angöra port/huvudentré. Således bör det framförallt avseende flerfamiljshus ankomma på fastighetsägaren att sörja för att bostadshuset i detta avseende är generellt tillgänglig.

I övrigt kan bostadsanpassningsbidrag användas utomhus för att göra bostadens port/huvudentré och portens omedelbara närhet tillgänglig.

Bostadsanpassning ska ej ske som ett led i en renovering av bostad.

7 Handläggningsprocess

En utredning grundar sig på den enskildes ansökan som kan ske muntligt och skriftligt.

Det är den som behöver en anpassning av bostaden som ska ansöka om bostadsanpassningsbidrag alldeles oavsett vem som äger eller har nyttjanderätten till bostaden.

7.1 Ansökan

Ansökan ska ske av den funktionshindrade och vara underskriven. Handläggaren och arbetsterapeuten kan hjälpa till med råd vid ansökan och om den sökande så önskar, ge förslag på hur man kan tillgodose behovet.

Den sökande ska informeras i enlighet med gällande GDPR på ansökningsblanketten om att personuppgifterna kommer att registreras i ett dataprogram.

Ansökan ska innehålla följande:

- En ifylld och undertecknad ansökningsblankett om bostadsanpassningsbidrag
- Intyg av arbetsterapeut, sjukgymnast, läkare eller annan sakkunnig med beskrivning av individens svårigheter som styrker behov av sökt åtgärd
- Vid mindre omfattande åtgärder där behovet är uppenbart, kan kommunen dock efterge kravet på intyg.
- Vid mer omfattande åtgärder bör intyget kompletteras med ett åtgärdsprogram.
- Medgivande från fastighetsägaren.
- Kopia av anbud/offert eller kostnadsberäkning
- Plan- och uppställningsritningar, om det är fråga om omfattande inredningsarbeten.
- Ritningar över bostaden före respektive efter ändringen, om det är fråga om ändrad planlösning

Vid mer omfattande åtgärder bör intyget kompletteras med ett åtgärdsprogram från sakkunnig (oftast

Handläggning av ansökan startar när alla efterfrågade dokument inkommit, om inte särskilda skäl föreligger. Ett sådant skäl kan vara utskrivning från vårdplats.

När dokument saknas i ansökan ska handläggaren:

- efterlysa kompletteringar
- vid behov hjälpa till med att få in kompletteringar
- avslå ansökan utifrån att nödvändiga handlingar saknas

7.2 Utredning

Handläggaren ska utreda utifrån inkommen ansökan och intyg. Utredning av ansökan innebär bland annat att handläggaren ska:

- värdera det medicinska intygets styrka och bedöma om det är tillräckligt medicinskt styrkt att de sökta åtgärderna har en tydlig koppling till funktionsnedsättningen och är nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen.
- undersöka om bostaden uppfyller krav på *ändamålsenlighet*.
- undersöka att åtgärderna inte behöver vidtas av *väsentligen andra orsaker* än funktionsnedsättningen.

8 Skälig kostnad

Bostadsanpassningsbidrag lämnas med belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Med skälig kostnad menas den kostnad som ger nödvändig funktion för den sökande eller för en person som regelbundet hjälper personen med funktionsnedsättning i bostaden. Ett sådant hänsynstagande innebär ibland att det kan bli fråga om att inte välja den billigaste lösningen.

Handläggaren kan alltid begära in anbud/offert. Vid större åtgärder som överstiger handläggarens delegationsordning ska minst två anbud/offert tas in. Om sökanden så önskar bör handläggaren hjälpa sökanden med att ta in anbud. Det förutsätter dock fullmakt från sökanden.

9 Dokumentering

Alla uppgifter som har betydelse för ärendet ska dokumenteras i aktuellt ärendehanteringssystem.

Kommunicering

Innan beslut tas som innebär att ansökan avslås helt eller delvis ska sökande, eller annan part, underrättas om de uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan än honom/henne själv och få tillfälle att yttra sig över dem. Detta gäller om uppgifterna har betydelse för ärendets utgång (§25 FL).

10 Sekretess

Huvudregeln är att sekretess gäller i ärenden om bostadsanpassningsbidrag då de kan innehålla uppgifter som skulle medföra betydande men för enskild. Innan handlingar lämnas ut ska man undersöka om ärendet innehåller sådana uppgifter (26 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen).

11 Bedömning och beslut

Beslut ska fattas om bostadsanpassningsbidrag innan åtgärderna utförs, om inte särskilt skäl föreligger. Bedömningen görs enligt gällande delegationsordning efter inhämtande av nödvändiga uppgifter samt eventuellt hembesök hos sökanden.

Beslut ska underrättas sökanden. Av beslutet ska framgå:

- vilka åtgärder som beviljats och med vilket belopp.
- vilka åtgärder som ej beviljats med motivering.
- hur beslutet kan överklagas.

11.1 Beslut

Handläggaren utreder och fattar beslut enligt delegationsordning

1. **Beviljas i sin helhet** – Det innebär att alla de ansökta åtgärderna och kostnaderna beviljas.
2. **Delvis avslås** – De åtgärder som antingen ej styrks av sakkunnigs intyg om nödvändigheten av åtgärderna, eller då de sökta åtgärderna utifrån gällande bestämmelser och praxis inte är bidragsberättigade. **Det skall klart framgå av beslutet vad som beviljas och vad som avslås i ansökan.** Åtgärderna kan också beviljas, men med en mindre beslutssumma.
3. **Avslås i sin helhet** – Då samtliga sökta åtgärder ej bedöms vara styrkta av sakkunnigs intyg, praktiskt inte är genomförbart eller om åtgärderna ej är bidragsberättigade.

11.2 Fullmakt

I samband med ansökan kan den sökande önska att handläggaren bistår i kontakten med entreprenörer som kan utföra arbetet, sköta beställning och betalning av beviljade åtgärder. För handläggarens medverkan krävs en fullmakt enligt särskild blankett.

12 Beställning/besiktning/betalning

Beställning sker av sökanden, eller via handläggaren om en fullmakt föreligger.

I handläggarens ansvar ingår att vara en länk mellan sökanden och entreprenören så att anpassningen utförs som det var planerat.

När en större anpassning är klar ska handläggaren kontrollera att den fungerar på ett tillfredsställande sätt för sökanden.

Utbetalning av bostadsanpassningsbidrag sker efter det att utförd anpassning är kontrollerad/besiktigad av handläggaren.